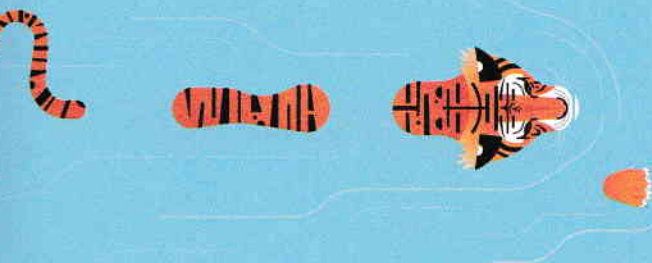

LBRIS

We know
books

**100
DE LUCRURI
DESPRE
OCEANE**

LITERA
București

1 Planeta Pământ...

ar trebui să se numească planeta Ocean.

În aproape orice limbă, numele planetei noastre este și un cuvânt care înseamnă „țărână, sol” sau pur și simplu „noroii”. Dar dacă niște exploratori extraterestri ne-ar vizita planeta, cel mai mult i-ar impresiona apa de la suprafața ei.

O, priviți
planeta asta!
E acoperită cu apă.

Cum să
o numim?

Prima planetă cu
apă în formă lichidă
pe suprafața ei, pe
care o întâlnim în
atâtia ani-lumină.

Visul albastru!

Oceanus!

Lumea apei!

ELEMENTE-CHEIE

Planeta e în mare parte acoperită
cu apă. Suprafața: **71% apă** și **29% uscat**

Cea mai mare parte din apa de pe planetă
este sărată. **97%** din ea se află în mări și oceane.

Viața planetei este în mare parte subacvatică.
50–80% dintre vietățile planetei trăiesc în oceane.

2 Aisbergurile sunt efervescente... datorită bulilor antice.

Majoritatea aisbergurilor sunt alcătuite din gheață, construite din straturi suprapuse în timp. Fiecare strat conține mici bule de aer care au rămas captive pe măsură ce apa din jurul lor a înghețat. Când aisbergurile se topesc în ocean, aceste bule se sparg și aerul țâșnește la suprafață.

3 Cele mai mari mulțimi... sunt ale peștilor.

We know
books

Cea mai mare aglomerare de animale înregistrată pe Pământ era a heringilor din Atlantic. Pescarii au știut dintotdeauna că heringii pot forma grupuri enorme numite bancuri, dar abia la începutul anilor 2000 oamenii de știință au început să le înregistreze numărul.

În general, heringii înoată în ape adânci, dar migrează spre mări mai puțin adânci, în bancuri care pot rămâne unite timp de mai multe ore.

Heringii ăștia înoată atât de compact, încât nu putem naviga printre ei. Suntem blocați!

Am auzit că un singur banc poate conține **250 DE MILIOANE DE PEȘTI** și poate cântări peste **50 000 DE TONE**.

Și pot acoperi o zonă întinsă pe **40 km**. Vom avea de stat aici, nu glumă!

Oamenii de știință nu știu exact de ce heringii formează aceste mega-bancuri, dar majoritatea cred că îi ajută în procesul de împerechere.

4 Munții subacvatici...

au vârfuri bogate în vegetație și poale golașe.

Munții imenși de sub ape, cunoscuți sub denumirea de munți subacvatici, se formează din părți ale fundului mării. Vârfurile lor sunt adeseori pline de viață, în vreme ce poalele sunt goale și stâncoase, invers față de munții de pe uscat.

5 Stingerea la pirați...

era la ora 20.00.

În general, pirații sunt considerați sălbatici și nelegiuiți, dar mulți căpitani pirați au impus reguli stricte pentru a asigura o viață mai sigură pe mare. Printre acestea se număra stingerea lumânărilor și a felinarelor la ora dată.

În secolul al XVIII-lea, piratul galez Black Bart Roberts a făcut o listă cu reguli de respectat pentru echipajul său. A insistat ca la ora 20.00 toate luminile să fie stinse, pentru a preveni incendiile: un pericol deosebit de mare pe o corabie din lemn.

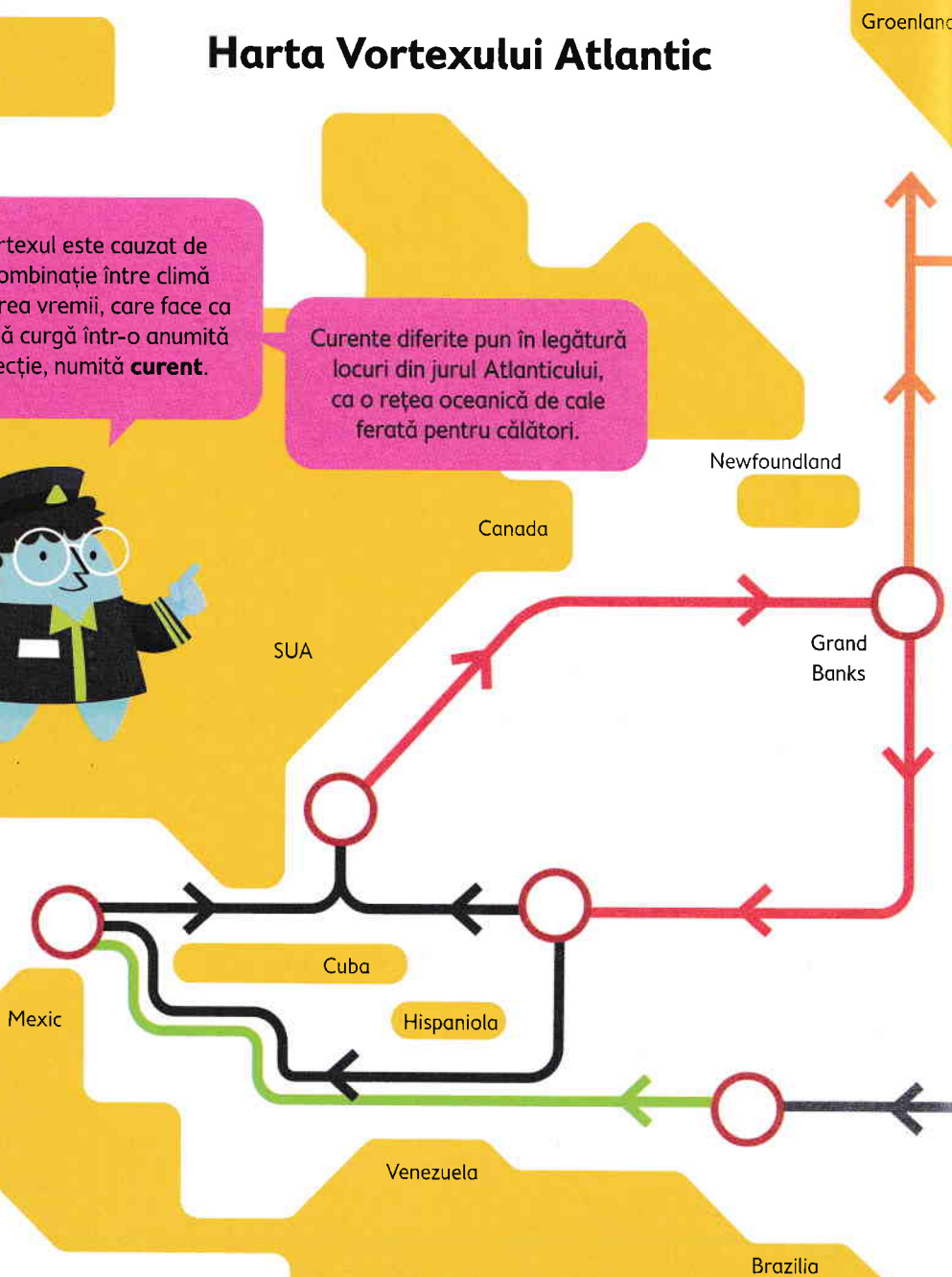
6 Spre nord ca să ajungi la est... este secretul traversării Atlanticului.

Apele Atlanticului de Nord se mișcă într-un vârtej constant, numit **Vortexul Atlanticului**. Marinarii care călătoreau de la vest la est și-au dat seama că ruta cea mai rapidă era să navigheze spre nord în interiorul curentului, chiar dacă asta însemna să pornească în direcția greșită.

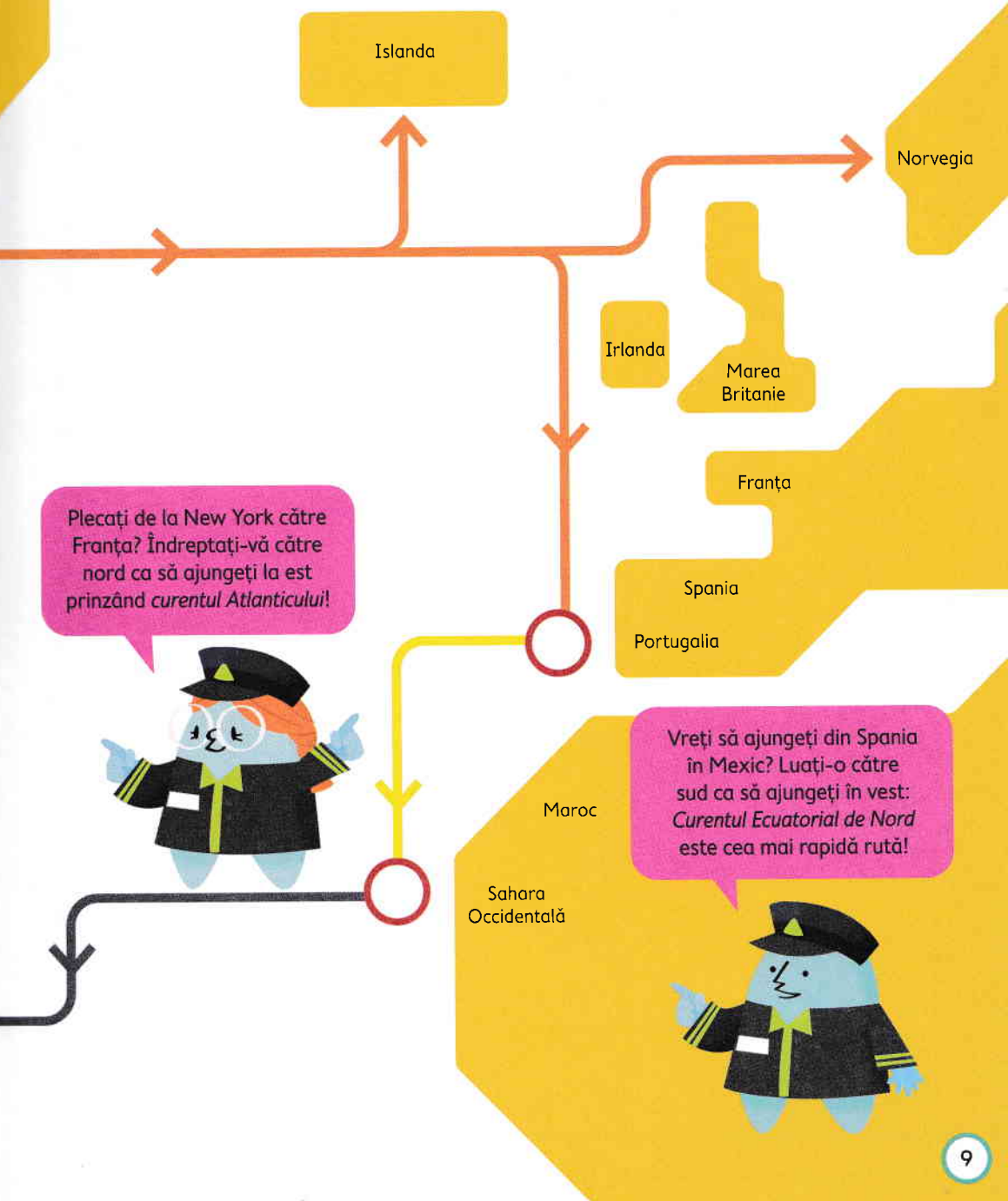
Harta Vortexului Atlantic

Vortexul este cauzat de o combinație între climă și starea vremii, care face ca apa să curgă într-o anumită direcție, numită **curent**.

Curente diferite pun în legătură locuri din jurul Atlanticului, ca o rețea oceanică de cale ferată pentru călători.

- Curentul Golfului
- Curentul Atlanticului de Nord
- Curentul Ecuatorial de Nord
- Direcția curentului
- Curentul Guyanei
- Curentul Insulelor Canare
- Strâmtoarea Floridei
- Unde se întâlnesc curentele

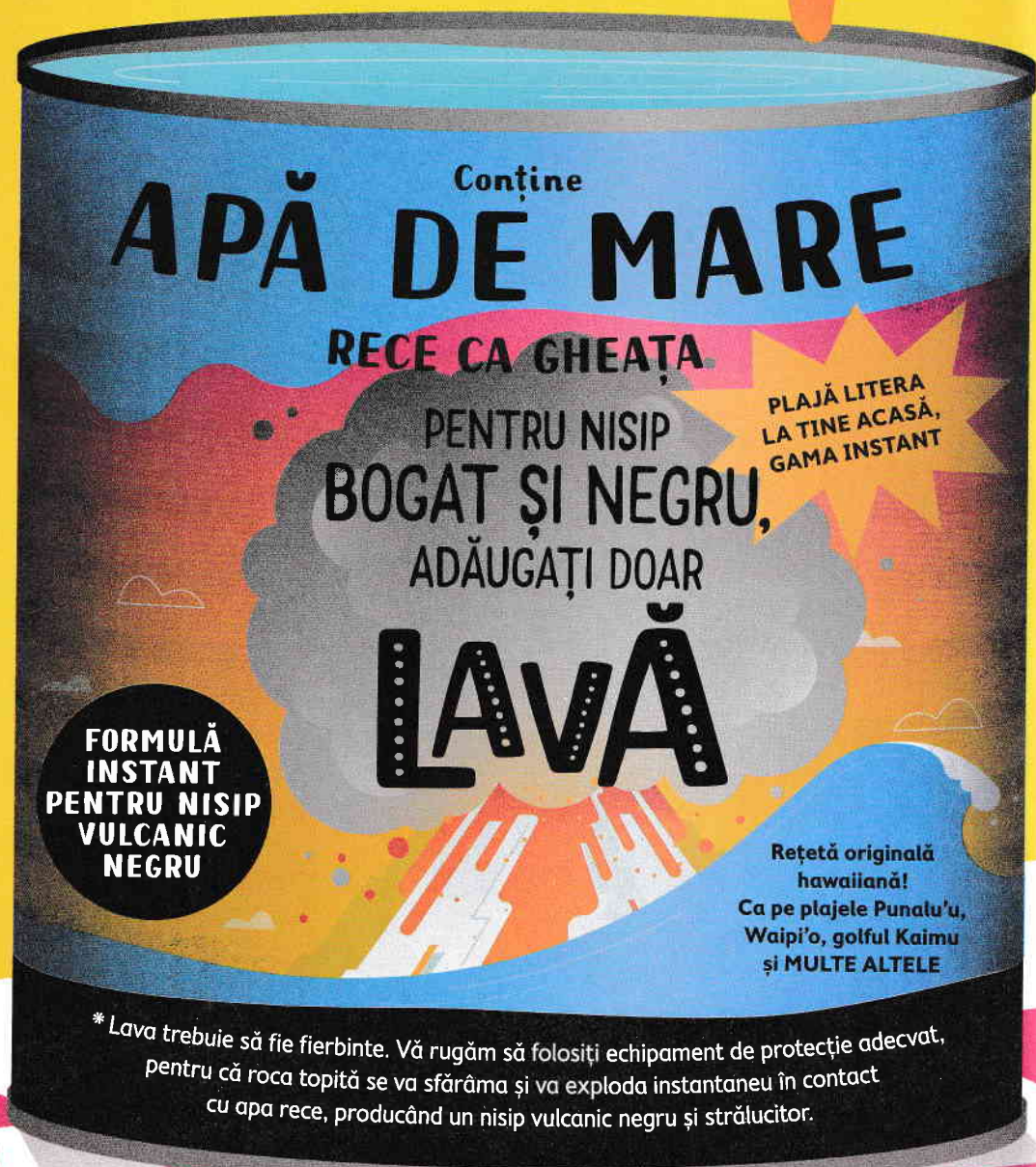

7 Plajele cu nisip negru...

se formează cât ai clipi.

Cel mai des întâlnit nisip de pe plaje este format din cristale de cuarț alb, care, timp de mii de ani, au fost tocite de vânt și de valuri până au devenit niște particule mici. Dar un anumit tip de nisip se poate forma aproape instantaneu, astfel încât plaje întregi să apară peste noapte.

Tot peste noapte pot apărea plaje atunci când lava (rocă topită rezultată în urma unei erupții vulcanice) se revarsă în mare. Gândește-te la ea ca la o rețetă cu doar două ingrediente...

8 „Heirup, toate pânzele sus!”...

We know

se trăge de parâme de la răsărit până la apus.

Cântecele de muncă, numite **cântece marinărești**, jucau un rol esențial în viața oricărui marinar.

De voi ai să pleci matelot pe mare,

Cu un „Heirup, toate pânzele sus!”

Căpitanu’-ți punea o întrebare:

Și tragi, că altfel la fund te-ai dus!

„Știi să fredonezi, să cânti, să lălăiești?”

Cu un „Heirup, toate pânzele sus!”

„De n-ai glas, marinar sigur nu ești.”

Jos e apa, vântul suflă nesupus!

Mulți ani pe corăbii marinarii trăgeau

Cu un „Heirup, toate pânzele sus!”

De parâme și totdeauna cântau.

Și tragi, că altfel la fund te-ai dus!

Melodii săltărete îndeamnă și-animă.

Cu un „Heirup, toate pânzele sus!”

Tragi după ritm și ridici după rimă.

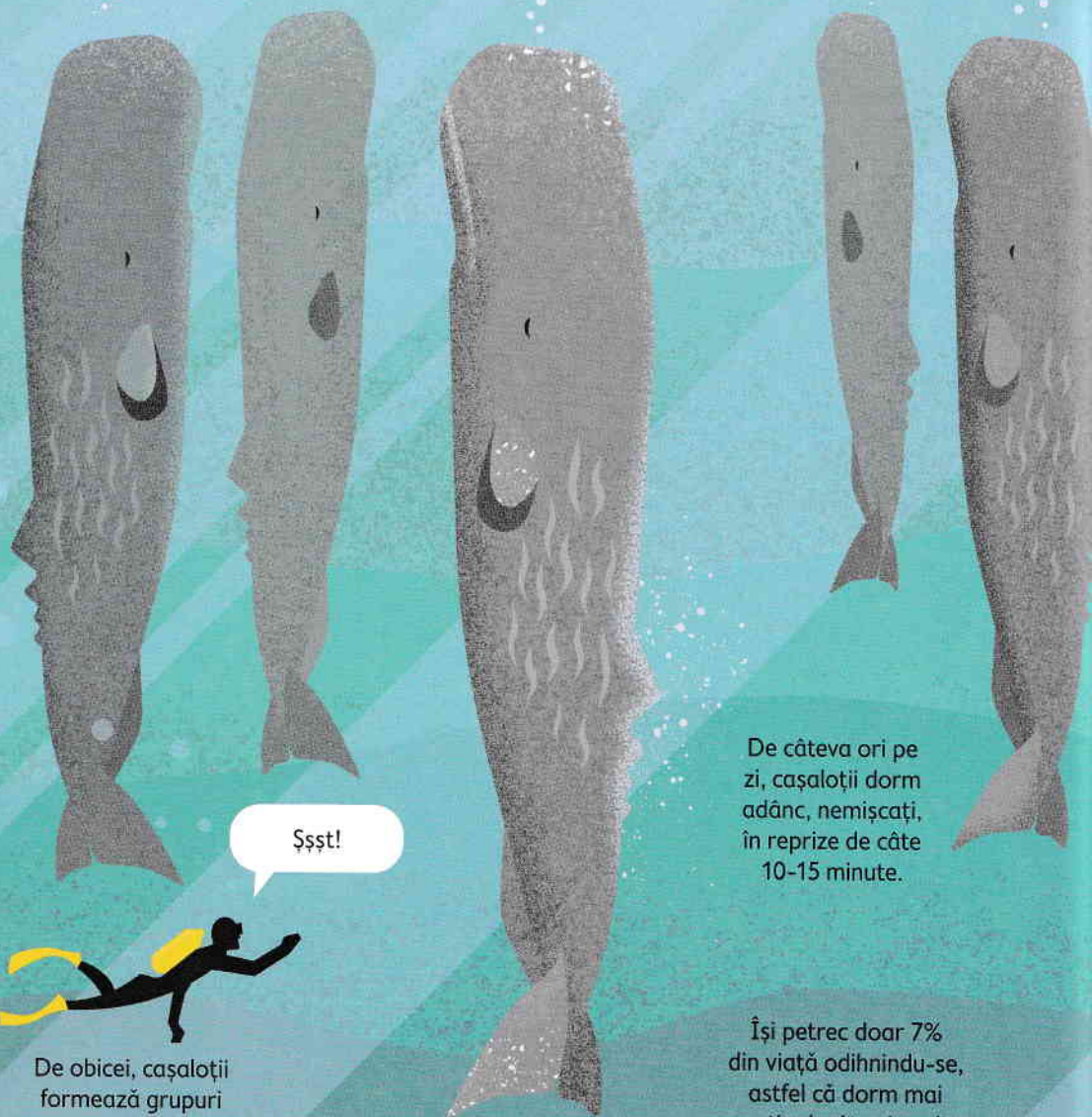
Jos e apa, vântul suflă nesupus!

9 Cașaloții stau în poziție verticală.

pentru a dormi. | We know books

Când vor să tragă un pui de somn, cașaloții fac ceea ce oamenii de știință numesc **scufundare în voia curentului**. Iau o poziție dreaptă, verticală, plutind chiar sub suprafața apei.

De câteva ori pe zi, cașaloții dorm adânc, nemișcați, în reprize de câte 10-15 minute.

Își petrec doar 7% din viață odihnindu-se, astfel că dorm mai puțin decât orice alt mamifer din lume.

De obicei, cașaloții formează grupuri de cinci sau șase pentru a dormi.

Balelele nu respiră în somn; au nevoie să fie treze pentru a lua o gură de aer.

10 Un drapel arborat cu susul în jos...

înseamnă probleme pe mare.

Când un vas care navighează este în primejdie, echipajul poate solicita ajutor folosind radiourile, telefoanele sau semnalele prin satelit.

Dar dacă niciunul nu funcționează, este de ajuns... un steag.

Acestea sunt semnale de urgență recunoscute de marinarii din întreaga lume. Unele sunt folosite de sute de ani.

Steagul național arborat cu susul în jos

Steagul național înnodat la mijloc

Steagurile „N” și „C” dintr-un set de steaguri alfabetice de semnalizare, folosite pe mare

Membrii al echipajului fluturându-și brațele în sus și în jos

Steagul negru pătrat deasupra unei mingi negre

Semnale roșii luminoase sau rachete de semnalizare

Of, și-ACUM spui?!

Nu puteai ÎNAINTE să ni se scufunde nava?!

Căpitanii sunt obligați prin legi și convenții internaționale să sară în ajutorul altui vas aflat în primejdie.

11 Înfățișările și stilurile noi...

țin sepiile în siguranță sub apă.

Sepiile au o abilitate uimitoare de a-și schimba nuanța, modelul și chiar textura corpului pentru a se potrivi cu mediul înconjurător. Oamenii de știință numesc acest lucru **camuflaj adaptiv**.

PREZENTARE DE MODĂ CU SEPII O DEGHIZARE PENTRU ORICE OCAZIE

Sepiile sunt un tip de ființe marine cu corpul moale, înrudite cu calamarul și caracatițele. Obişnuiesc să trăiască în recifuri.

Nuanțele roz și portocalii le ajută pe sepii să se ascundă în coralul sclipitor și sănătos.

Pe măsură ce sepia se mișcă, forma ei se schimbă pentru a se confunda cu peisajul, și, astfel, scapă neobservată de prădători și prăzi.

Camuflajul deschis se confundă cu coralul alb și decolorat care abundă în multe recifuri.

Sepia își îmbunătățește și mai mult camuflajul punându-și roci și pietre pe spate.

Sepiile își pot ascunde conturul folosind roci și pietricele. Acesta se numește **camuflaj perturbator**.

Sepiile își schimbă modelul folosind celule specializate numite **cromatofori**. Cromatoforii sunt mici saci cu pigment pe care sepiile îi pot extinde sau micșora pentru a-și schimba coloritul.

Camuflajul negru este perfect pentru deghizare noaptea sau în colțurile întunecate.

E rândul tău să ne arăți noul look!

Pentru a se confunda cu ferigile și algele de mare, sepiile pot lua o textură verde, ca de frunză.

Abilitatea sepiilor de a-și schimba modelul este deosebit de derutantă pentru oamenii de știință, având în vedere că ele nu pot distinge culorile – ochii lor percep totul în alb și negru.

Nu toate schimbările de model sunt destinate camuflajului. Sepiile își adaptează aspectul și pentru a comunica între ele.

Sepiile adoptă acest model vărgat atunci când sunt gata de atac.